

Besigheidstudies

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 7 Mei 2025

Instruksies

NB! Lees asseblief die onderstaande instruksies sorgvuldig.

Indien die ANTWOORDBLAD nie volledig ingevul word nie sal die antwoordblad ongeldig wees.

1. NB! Gebruik asseblief n **HB potlood of n swart pen** om die antwoordblad te voltooi.
Geen gekleurde penne word aanvaar nie.
2. Die ANTWOORDBLAD bestaan uit 3 afdelings. Rekeningkunde, Besigheidstudies en Ekonomie.
Kies en antwoord die korrekte vak.
3. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D) Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
4. Sterkte!

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2025 – GRAAD 12

BESIGHEIDSTUDIES

KIES DIE MEES KORREKTE OPSIE VIR VRAE 1 TOT 30.

IMPAK VAN ONLANGSE WETGEWING OP BESIGHEID – REAKSIE OP EISE VIR REGSTELLING EN BILLIKHEID

1. Watter wet in Suid-Afrika onderskryf die bevordering van mense wat onder apartheid benadeel is?
 - A Wet op Arbeidsverhoudinge
 - B Wet op Gelyke Indiensneming
 - C Wet op Maatskappye
 - D Wet op Verbruikersbeskerming
2. Die Wet op Breë-Basis Swart Ekonomiese Bemagtiging (BBSEB) het ten doel om _____
 - A besigheidsbelasting te verminder.
 - B billike lone in alle bedrywe te bevorder.
 - C deelname van histories benadeelde groepe aan die ekonomie aan te moedig.
 - D alle buitelandse beleggings in Suid-Afrika te staak.
3. Hoe kan 'n besigheid nakoming van die Wet op Vaardigheidsontwikkeling verseker?
 - A Bied interne opleidingsprogramme aan en betaal vaardigheidsheffings.
 - B Stel slegs werknemers met universiteitsgrade aan.
 - C Verlaag salarisse om kostes te besnoei.
 - D Staak werknemervoordele.
4. 'n Maatskappy sukkel om sy BBSEB-teikens te bereik. Watter strategie sal help om nakoming te verbeter?
 - A Belê in werknemeropleidingsprogramme en verskaffersontwikkeling.
 - B Neem minder werkers in diens om geld te spaar.
 - C Betaal 'n boete en ignoreer nakomingsreëls.
 - D Neem slegs werkers uit stedelike gebiede in diens.

PROFESSIONALITEIT EN ETIEK

5. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van 'n etiese sakepraktyk?
 - A Betaal werknemers minder as die minimum loon.
 - B Verseker billike handel en volhoubaarheid in die verkryging van grondstowwe.
 - C Verkoop goedere wat verval het om wins te maksimeer.
 - D Vals advertensies.

6. Waarom moet besighede binnehandel vermy?
- A Dit is oneties en onwettig.
 - B Dit verhoog maatskappywinste.
 - C Dit versterk die aandelemark.
 - D Dit lok buitelandse beleggers.
7. 'n Maatskappy staar 'n openbare terugslag in die gesig as gevolg van die onetiese verkryging van grondstowwe. Wat moet die besigheid doen om sy reputasie te herstel?
- A Ignoreer die terugslag en gaan voort met sy bedrywigheide soos gewoonlik.
 - B Reik 'n openbare verskoning uit en implementeer etiese verkrygingspraktyke.
 - C Dagvaar die media vir berigging oor die kwessie.
 - D Verminder werknemers se lone om kostes te besnoei en openbare betrekkinge te verbeter.
8. 'n Bestuurder wil professionaliteit in die werkplek bevorder. Watter van die volgende aksies sal die doeltreffendste wees?
- A Moedig werknemers aan om laat op te daag vir werk as hulle persoonlike sake het.
 - B Laat werkers toe om maatskappy hulpbronne vir persoonlike gewin te gebruik.
 - C Die implementering van 'n streng kleredragkode, etiese gedragsbeleide en opleiding van werknemers.
 - D Vermy kommunikasie met werknemers oor etiese verwagtinge.
9. 'n Bemerkingspan debatteer of die voordele van 'n produk in 'n advertensieveldtog oordryf moet word. Watter etiese beginsel moet hul besluit rig?
- A Winsgewendheid bo eerlikheid.
 - B Deursigtigheid en eerlike advertensies.
 - C Kliëntemanipulasie vir verhoogde verkope.
 - D Bedrieglike taktiek om teenstanders uit te kompeteer.

KREATIEWE DENKE EN PROBLEEMOPLOSSING

10. Watter metode is die doeltreffendste om kreatiewe denke in die werkplek aan te moedig?
- A Volg streng tradisionele sakepraktyke.
 - B Beloon innoverende idees en probleemoplossing.
 - C Vermindering van dinkskrum-sessies vir werknemers.
 - D Beperking van kommunikasie tussen spanne.
11. 'n Besigheid wil mededingend bly in 'n veranderende bedryf. Watter strategie moet dit volg?
- A Moedig innovasie en aanpasbaarheid aan.
 - B Volg slegs tradisionele sakemodelle.
 - C Vermy digitale transformasie.
 - D Hou op om in werknemersopleiding te belê.
12. Wat is die hoofdoel van kreatiewe denke in besigheid?
- A Om unieke en effektiewe oplossings vir probleme te ontwikkel.
 - B Om tradisionele sakemetodes streng te volg.
 - C Om te verhoed dat risiko's in besluitneming geneem word.
 - D Om die aantal werknemers te verhoog.

13. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van 'n probleemoplossingstegniek?
- A Ignoreer uitdagings in die besigheid.
 - B Dinkskrum verskillende oplossings saam met 'n span.
 - C Kopieer mededingers se idees sonder veranderinge.
 - D Vermy terugvoer van werknemers.
14. Watter van die volgende vaardighede is die belangrikste vir effektiewe probleemoplossing?
- A Kreatiwiteit en kritiese denke.
 - B Memoriseer besigheidsreëls.
 - C Volg instruksies sonder huiwering.
 - D Vermy besprekings in besluitneming.

UITDAGINGS VAN DIE MAKRO BESIGHEIDSOMGEWING

15. 'n Besigheid staan ekonomiese onstabiliteit in die gesig. Hoe kan dit winsgewend bly?
- A Diversifiseer sy produkreeks en verken nuwe markte.
 - B Staak alle uitbreidingsplanne.
 - C Verminder produkkwaliteit om kostes te verlaag.
 - D Hou op om in werknemerontwikkeling te belê.
16. Weens stygende inflasie sukkel 'n Suid-Afrikaanse kleinhandelaar om bekostigbare pryse te handhaaf, terwyl hy ook 'n wins handhaaf. Wat is die mees strategiese langtermynoplossing vir die besigheid?
- A Verhoog produkpryse aansienlik om kostes te dek.
 - B Verminder werknemers se salarisse om uitgawes te verlaag.
 - C Verkry alternatiewe verskaffers om produksiekoste te verlaag.
 - D Staak bedrywighede totdat inflasie afneem.
17. 'n Nuwe omgewingswet vereis dat besighede koolstofvrystellings verminder. Wat moet 'n maatskappy doen om mededingend te bly terwyl hy aan die regulasie voldoen?
- A Ignoreer die wet en betaal boetes indien nodig.
 - B Belê in groen tegnologie en bemark homself as 'n eko-vriendelike handelsmerk.
 - C Verskuif sy bedrywighede na 'n land met minder omgewingswette.
 - D Verminder produksie om emissies te verminder, selfs al verlaag dit inkomste.
18. 'n Suid-Afrikaanse maatskappy wat op invoer staatmaak, ervaar verdragings weens wêreldwye ontwrigtings in die voorsieningsketting. Hoe kan die besigheid die beste aanpas by hierdie uitdaging?
- A Hou op om ingevoerde produkte te verkoop en fokus slegs op plaaslike goedere.
 - B Ontwikkel vennootskappe met verskeie verskaffers uit verskillende streke.
 - C Verhoog afhanklikheid van 'n enkele internasionale verskaffer vir doeltreffendheid.
 - D Wag totdat die situasie verbeter sonder om veranderinge aan te bring.
19. 'n Besigheid staan 'n skakelkrisis in die gesig as gevolg van swak arbeidsomstandighede wat in die media blootgelê word. Wat is die doeltreffendste strategie om openbare vertroue te herbou?
- A Begin 'n advertensieveldtog om die aandag van die kontroversie af te lei.
 - B Ontslaan die werknemers wat die inligting uitgelek het.
 - C Implementeer etiese arbeidspraktyke en deursigtige kommunikasie van hierdie pogings.
 - D Sluit die besigheid tydelik en heropen onder 'n ander naam.

BURGERSKAP ROLLE EN VERANTWOORDELIKHEDE

20. Watter van die volgende beskryf korporatiewe maatskaplike verantwoordelikheid (KMV) die beste?
- A 'n Wetlike verpligting om belasting te betaal.
 - B Vrywillige pogings deur besighede om die samelewing en die omgewing te verbeter.
 - C 'n Bemarkingstrategie om verkope te verhoog.
 - D 'n Vereiste wat deur die regering opgelê word.
21. 'n Groot korporasie in Suid-Afrika word daarvan beskuldig dat hy natuurlike hulpbronne ontgin sonder om terug te gee aan die gemeenskap. As 'n etiese sakeleier, hoe moet die maatskappy op hierdie kwessie reageer?
- A Verhoog eers winste voordat omgewingskwessies aangespreek word.
 - B Begin 'n program vir korporatiewe maatskaplike verantwoordelikheid (KMV) wat belê in plaaslike omgewingsbewaringspogings.
 - C Plaas die skuld op regeringsbeleid en vermy openbare bespreking.
 - D Verminder koste deur omgewingsinisiatiewe en skenkings te besnoei.
22. Tydens 'n nasionale krisis soos 'n natuurramp het besighede die geleentheid om korporatiewe burgerskap te demonstreer. Watter aksie weerspieël die beste verantwoordelike korporatiewe burgerskap?
- A Onttrek alle sakebedrywighede totdat die krisis verby is.
 - B Maak gebruik van die krisis om produkpryse te verhoog.
 - C Skenk hulpbronne, ondersteun noodlenigingspogings en verseker werknemers se veiligheid.
 - D Ignoreer die krisis en gaan voort met sake soos gewoonlik.

BESIGHEIDSFUNKSIES – Menslike Hulpbronne, Bemarking en Produksie

23. Watter funksie van Menslike Hulpbronne handel daarvoor om te verseker dat werknemers oor die nodige vaardighede beskik?
- A Werwing
 - B Prestasiebeoordeling
 - C Opleiding en ontwikkeling
 - D Vergoedingsbestuur
24. 'n Besigheid sukkel met hoë personeelomset. Watter Menslike Hulpbron strategie moet geïmplementeer word om personeel te behou?
- A Verminder salarisse.
 - B Bied loopbaanontwikkelingsprogramme en mentorskap aan.
 - C Verhoog werkladings.
 - D Neem slegs kontrakwerkers in diens.

25. Hoe bemark informele besighede gewoonlik hul produkte?
- A Digitale advertensieveldtogte.
 - B Mond-tot-mond en sosiale media.
 - C Grootsekaalse televisie-advertensies.
 - D Internasionale promosies.
26. Watter faktor is die belangrikste vir doeltreffende produksie?
- A Hoë personeelomset.
 - B Toenemende grondstofkoste.
 - C Ignoreer tegnologiese vooruitgang.
 - D Gehaltebeheer en doeltreffende prosesse.
27. Watter van die volgende is 'n sleutelverantwoordelikheid van die Departement Menslike Hulpbronne (HR)?
- A Ontwerp van bemarkingsveldtogte.
 - B Bestuur van werknemerswerwing en -opleiding.
 - C Stel produksiedoelwitte.
 - D Ontwikkeling van nuwe produkkenmerke.
28. 'n Bemarkingspan ontleed klantterugvoer om hul produk te verbeter. Watter stap moet hulle volgende neem om effektiewe produkverbetering te verseker?
- A Implementeer 'n prysverhoging om inkomste te verhoog.
 - B Ignoreer die terugvoer en gaan voort met die oorspronklike ontwerp.
 - C Ontleed die terugvoer om patrone te identifiseer en pas die produkkenmerke dienoreenkomstig aan.
 - D Fokus uitsluitlik op sosiale media-advertensies om verkope te verhoog.
29. Die Menslike Hulpbronne-afdeling merk 'n hoë omsetkoers onder werknemers op. Wat moet hulle eers ondersoek om hierdie kwessie aan te spreek?
- A Werknemerprestasiëbeoordelings en tevredenheidsopnames.
 - B Die doeltreffendheid van die produksielyn.
 - C Bemarkingstrategieë gerig op potensiële kliënte.
 - D Begrotingstoekenning vir nuwe produkte.
30. 'n Maatskappy se Menslike Hulpbronne-afdeling implementeer buigsame werksure om toptalent te lok en te behou. Wat sal die langtermyn impak op die besigheid wees as hierdie inisiatief slaag?
- A Afname in werknemerstevredenheid en hoër omset.
 - B Toename in produktiwiteit en hoër werknemersbehoud.
 - C Hoër bedryfskoste sonder om resultate te verbeter.
 - D Afname in handelsmerkreputasie en kliënteloyaliteit.